

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 084 313/99-3413
Signatura: bh4vs202

Oblastní pracoviště č. 8 Liberec
Okresní pracoviště Liberec

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Střední odborná škola gastronomie a služeb a SOU Liberec, Na Svahu 65/8, 460 31 Liberec 2	
Identifikátor ředitelství:	600 010 686	IZO: 107 850 664
Ředitel školy:	Ing. Zdeněk Šlaich	
Zřizovatel:	MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 Malá Strana	
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Liberec, Masarykova 18, 460 31 Liberec 1	
Termín inspekce:	15. - 16. březen 1999	
Inspektoři:	Ing. Petr Kadlus, PhDr. Václava Vokounová	
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání v odborných předmětech	
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozvrh hodin, osobní rozvrhy učitelů, školní řád, přehled personálního obsazení, přehled rozmístění tříd v jednotlivých objektech, okruhy pro hospitační činnost v aktuálním školním roce, pracovní náplň vyučujícího, třídního učitele, školní řád, klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření, tematické plány, vybrané třídní knihy, sešity žáků, studijní průkazy.	

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Základní informace o škole

Střední odborná škola gastronomie a služeb a SOU v Liberci je svojí kapacitou i počtem a rozmístěním budov v současné době nejnáročnějším školským zařízením na organizaci a řízení v Liberci. Aktuálně je výuka zajišťována v sedmi objektech po celém městě (teoretická část v ulicích Pekárkova, Antonína Sovy, Alšova, Broumovská, praktická část v ulicích Dvorská, Broumovská, Pekárkova, Větrná). V další, hlavní budově v ulici Na Svahu probíhala v době inspekce havarijní oprava podlah. Hlavní pracoviště odborného výcviku Centrum ve Dvorské ulici je nyní rovněž náročně rekonstruováno. Mimoto je zajišťován vedením školy odborný výcvik v řadě smluvních pracovišť. Škola nemá vlastní tělocvičnu ani školní jídelnu.

V roce 1997 byl proto školou vypracován optimalizační projekt č.3505-šk/12, který byl 25. listopadu téhož roku schválen rozhodnutím MŠMT ČR pod čj.22238/97-7. V případě jeho realizace se výuka soustředí pouze do dvou objektů (v ulici Na Svahu a Dvorská). Zároveň bude možno zajistit řadu dalších potřebných prostor včetně nutného technické zázemí, které je v současné době nevyhovující pro své umístění mimo všechny výše jmenované objekty.

V letošním školním roce zde studuje celkem 862 žáků v 32 třídách, z toho je 29 tříd denního a 3 třídy dálkového studia.

Inspekce byla zaměřena na sledování průběhu výchovně vzdělávacího procesu zejména v gastronomických oborech SOU. V menším měřítku proběhly hospitace i v hodinách učebního oboru 31-52-2 dámská krejčová a ve studijních oborech 63-19-6 hotelová škola, v oboru 63-69-6 veřejnosprávní činnost a v nástavbovém studiu oboru 64-96-4 podnikání v oborech obchodu a služeb.

2. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Pro teoretické vyučování je škola dostatečně vybavena vhodnou a funkční audiovizuální technikou.

Pro výuku matematiky jsou v dostatečném množství k dispozici vhodné učebnice i ostatní učební texty (tabulky), kalkulačky, modely těles i rýsovací potřeby. Pro občanskou nauku učebnice k dispozici nejsou.

K výuce odborných gastronomických předmětů oborů SOU (kuchař-číšník a cukrář-cukrářka) a SOŠ gastronomie a služeb (technologie přípravy pokrmů a technika obsluhy a služeb) je využívána budova v Pekárkově ulici. Vybavenost tříd odpovídá potřebám výuky. Žákovský nábytek je starší, mnohé lavice jsou poškozené. Jsou zde vybudovány i potřebné odborné učebny (kuchyně, restaurace, cukrárna, bar). Ve skladech je k dispozici inventář v potřebném množství i kvalitě (porcelán, sklo, stříbro, přístroje, stolní a textilní inventář, příruční vozíky). Škola půjčuje žákům vhodné učebnice na techniku obsluhy a služeb, techniku přípravy pokrmů, stolničení. Pro ostatní předměty jsou k dispozici starší vydání nebo učebnice chybí (stroje a zařízení). Zčásti používají žáci vlastní učebnice, které si ve škole mohou zakoupit. Z dalších učebních textů je k dispozici řada odborných časopisů.

Pro oděvnictví je rovněž ve škole dostatek vhodných pomůcek - učebnic, módních časopisů (3 tituly), videokazety, rýsovací potřeby, krejčovská měřidla. Řada pomůcek je vlastní výroby (vzorníky, obrazy na transparentních fóliích).

Pro účetnictví žáci učebnice nemají. Základní učební pomůckou jsou platné účetní tiskopisy a účetní osnova, které dostávají žáci namnožené a pracují s nimi. Učebnice i ostatní potřebnou literaturu má pouze vyučující.

Hodnocení -spíše nadprůměrná úroveň

3. Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh vyučovacích hodin teoretického vyučování je sestaven v souladu s požadavky platné právní normy (začátky, konce a délka vyučování v jednotlivých dnech). Dělení tříd na skupiny je účelné. Při řazení předmětů v jednotlivých dnech je respektována zásada střídání předmětů obtížnějších s méně obtížnými, odborných s všeobecně vzdělávacími. Nejsou vytvářeny neúměrně velké bloky.

Vyučující často nedodržovali včasný příchod do hodin a jejich ukončení. Vliv na tuto skutečnost mají jistě i velmi krátké (pětiminutové) přestávky, neumožňující žákům ani učitelům dostatek času na relaxaci a přípravu na další hodinu. Potíže vznikají i při přecházení žáků na jinou budovu.

V několika navštívených třídách neumožňovalo uspořádání lavic dobrou kontrolu práce žáků vyučujícím.

Hodnocení - zajištění psychohygienických podmínek je na průměrné úrovni

4. Hodnocení personálních podmínek

Skupina předmětů	Předměty	Vyučováno týdně hodin					
		Celkem	Externě	O+P	O	P	N
Všeobecně vzdělávacích	Matematika	52,5	-	22,5	-	17,5	12,5
	Občanská nauka	19	-	17	-	-	2
Gastronomických	viz bod 6	144	11	67,5	27*	19,5	30
Oděvnických	viz bod 6	50,5	-	24	-	-	26,5
Správních	Účetnictví	6	-	-	-	6	-
	Veřejná správa	6	-	6	-	-	-
Celkem	-	278	11	137	27	43	71

Vysvětlivky: O+P ..... hodiny vyučované odborně i pedagog. způsobilými učiteli

O ..... hodiny vyučované pouze odborně způsobilými učiteli

P ..... hodiny vyučované pouze pedagogicky způsobilými učiteli

N ..... hodiny vyučované učiteli nekvalifikovanými učiteli

* ..... vyučující si doplňují vzdělání na pedagog. fakultě.

Z tabulky je patrné, že sledované předměty jsou vyučovány převážně interními učiteli. Přestože převládá kvalifikovaná výuka, jsou v jejich personálním zajištění ještě značné rezervy.

Hodnocení - průměrná úroveň

5. Plnění učebních osnov

Osnovy jednotlivých předmětů mají všichni učitelé zpracovány ve formě ročních časových plánů rozvržení učiva (tzv. tématické plány), které jsou projednány v příslušných předmětových komisích i ve vedení školy. Porovnáním se zápisy v třídních knihách a v sešitech žáků jsou osnovy sledovaných předmětů v letošním školním roce plněny.

V předmětu stolničení (obor 64-44-2, třída Č2.A) byla v době konání inspekce již všechna látka předepsaná osnovami probrána a dle sdělení vyučující bude až do konce roku opakována a fixována. Toto didakticky nesprávné řešení vychází z tématického plánu schváleného předmětovou komisí.

Hodnocení - učební osnovy sledovaných předmětů jsou plněny.

6. Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Hospitace byly zaměřeny zejména na odborné profilující předměty a proběhly v jedenácti předmětech, celkem v osmnácti vyučovacích jednotkách. Výsledky hodnocení jsou uvedeny v tabulce 1, charakteristika hodnotících stupňů v tabulce 2.

Blíže k jednotlivým předmětům:

a) *Předměty všeobecně vzdělávací:*

Matematika

Efektivita výuky v obou sledovaných hodinách byla velmi vysoká. Přispěla k tomu promyšlená stavba hodin, využití metod problémového vyučování, přiměřené tempo a vžitě postupy. Žáci s vyučující dobře spolupracovali. Jejich znalosti byly průběžně kontrolovány. Četná klasifikace (10x za pololetí) je spíše přísnější.

Nedostatek spatřuje inspekce v nedůsledném zapisování základních vztahů na tabuli.

Občanská nauka

Kladem obou sledovaných hodin (u dvou učitelů) bylo využití interaktivních metod, společné hledání řešení problémů, vzájemných vazeb a souvislostí včetně využití mezipředmětových vztahů. Vyučující kladli inspirativní, otevřené otázky, využívali vhodných příkladů včetně osobních zkušeností a postojů. Žáci se spontánně zapojili do diskuse k danému tématu. Bylo zřejmé, že jsou na tuto metodu zvyklí. Poznámky byly jasné, přehledné, strukturované.

Nedostatkem byl výskyt věcných chyb ve výkladu. Připomínky byly i ke kultuře vyjadřování vyučujících. V jedné hodině byla komunikace vedena pouze se skupinou aktivních žáků.

b) *Předměty gastronomické:*

Technika přípravy pokrmů

Během hospitace probíhala výuka v odborné učebně se skupinou žáků v pětihodinovém bloku. Organizace práce byla promyšlená, výuka byla věcně správná. Vyučující se podařilo vlastním nasazením a zaujetím získat žáky ke spolupráci a vytvořit otevřenou pracovní atmosféru. Měla přehled, pružně využívala vzniklé situace, radila, povzbuzovala, inspirovala. Žáci byli pečlivě připraveni, každý plnil předem zadaný a samostatně zpracovaný úkol, byli cíleně vedeni k samostatné práci a získávání praktických dovedností a návyků. Na velmi dobré úrovni jsou vedeny sešity (s vhodně vloženými natištěnými učebními texty pro daný předmět). Hodnocení bylo objektivní, důsledné, závěry byly jasně formulovány, mělo motivační charakter.

Při vyšším počtu žáků ve skupině je práce organizačně i provozně velmi náročná pro žáky i vyučující. I v těchto náročných podmínkách probíhala výuka na vysoké úrovni po stránce odborné, organizační a ve velmi dobré pracovní atmosféře.

Rovněž výuka ve třídě nástavbového studia měla velmi dobrou úroveň. Výborná motivace a přátelský, vstřícný přístup vyučující spolu s vhodně volenými pomůckami se projevil spoluprací žáků. Učitelce se nepodařilo aktivizovat všechny přítomné.

Technika obsluhy a služeb

Hospitace byla uskutečněna ve třech třídách SOŠ u třech vyučujících. Výuka probíhala ve čtyřhodinových blocích ve skupinách. Dobrým východiskem efektivní výuky byla odbornost všech vyučujících, jejich dobře patrný zájem o obor, snaha o spolupráci a otevřená komunikace

se žáky. Důraz byl kladen na samostatnost žáků, jistotu při praktických dovednostech a dodržování zásad obsluhy po stránce odborné, organizační, včetně vystupování a komunikace. Vyučující převážně vedli žáky citlivě, vhodně je motivovali, povzbuzovali. Byl dán prostor pro zpětnou vazbu, hodnocení i sebehodnocení v průběhu a především v závěru výuky. Velmi kritičtí byli žáci především k vlastním výsledkům, hodnocení ostatních bylo kromě jedné výjimky nejisté. Hodnocení bylo vyučujícími jasně a věcně formulováno s cílem upevnění získaných poznatků.

V jedné skupině bylo cítit jisté napětí mezi některými žáky a vyučující, přesto byla výuka vedena velmi korektně se snahou o pochopení a zlepšení spolupráce.

Stolničení

Ve dvou sledovaných hodinách byla patrná erudovanost vyučujících a jejich přirozená autorita.

Hodiny měly rozdílnou úroveň, jedna hodina byla na velmi dobré úrovni, příkladná byla připravenost vyučující, spolupráce se třídou a zpětná vazba. Vhodně bylo využito nákrešů na tabuli, zápisy v sešitech byly přehledné, strukturované. Žáci byli vedeni k hledání řešení v postupných krocích.

Druhá hodina, kromě úvodního efektivního opakování látky formou otevřených otázek, kdy žáci velmi dobře reagovali, odpovídali a orientovali se v látce i při rychlé změně tématu, neměla jasnou strukturu. Dle osnov již byla k datu inspekce probrána látka na celý školní rok v plném rozsahu. Předložený tematický plán vyučující byl časově nerovnoměrně rozvržen, v závěru je neúměrný prostor věnován opakování.

Stroje a zařízení

Hodina byla strukturovaná, velmi dobře bylo provedeno zhodnocení kontrolní práce včetně seznámení s pravidly klasifikace a práce s chybou (společné hledání odpovědí). Výklad byl jasný, srozumitelný, věcně správný, byla zřejmá vysoká odbornost vyučující. Vhodně bylo využito práce s tabulí, Meotarem a doplnění výkladu vhodnými příklady z praxe. Dostatečná pozornost byla věnována zpětné vazbě. Velmi příjemně působilo kultivované jednání a vystupování vyučující.

Podrobný zápis poznámek do sešitu dle diktátu a časově zbytečně náročné překreslování schéma stroje výrazně zpomalily spád hodiny. Žáci nemají k dispozici učebnice, vyučující nepoužila ani žádné jiné pomocné učební texty. Hodina byla negativně poznamenána několika pozdními příchody žáků (nultá hodina).

Potraviny a výživa

Hospitace proběhla u dvou vyučujících. Hodiny byly věcně správné, strukturované, pravidelně se střídal frontální výklad s málo efektivním zápisem podrobných poznámek do sešitu dle diktátu, přestože žáci mají učebnice k dispozici. Ukázka probíraných produktů (pochutiny) byla prezentována v omezené míře, hodiny neměly spád, působily stereotypně. Rozdílná byla spolupráce se třídou a užití zpětné vazby. V jedné hodině byl využit Meotar. Obě vyučující měly kultivované jednání a vystupování.

c) *Předměty oděvnícké:*

Oděvní technologie

Cílem hodiny byl úvod do nové, obsáhlé kapitoly. Převládala metoda motivačního výkladu. Pozitivem byla jasná prezentace učiva vyučující. Namátkou kontrolované sešity žáků vykazovaly dobrou grafickou úroveň.

Komunikace však probíhala převážně jednostranně, od vyučující k žákům. Znamky improvizace se projevily v absenci názorných pomůcek. Žáci sice mají k dispozici vhodné učebnice, ale dle jejich vlastního vyjádření je využívají jen sporadicky. Na závěr výkladu následoval doslovný diktát. Žáci si pak obkreslovali do sešitů nákres totožný s obrázkem v učebnici. Zpětnovazební ověření hloubky porozumění nové látce provedeno nebylo. Z uvedených důvodů nebyla hodina efektivní.

Kreslení a konstrukce střihů

Hospitovaná hodina byla věnována výkladu a procvičení konstrukce šatů princesového střihu.

Ke kladům patřil klidný slovní projev učitelky s kladením důrazu na důležité momenty, návaznost na praktickou výuku, četná klasifikace, využití vhodných názorných pomůcek, dobré pracovní návyky žáků.

Nedostatkem bylo zapojení jen cca 50% žáků do výuky, ostatní byli pasivní. Tempo bylo přizpůsobeno nejslabším. Vyučující nevyžadovala důsledně znalost předchozí látky, k hodnocení využívala pouze část rozsahu klasifikační stupnic (jen stupně 1 - 3).

d) *Předměty správní:*

Veřejná správa

V úvodu zařazené opakování předchozí látky zkoušením jednoho žáka bez aktivizace ostatních bylo málo efektivní. Klasifikace výkonů a znalostí žáků v průběhu celého 1. pololetí byla sice dostatečně četná (každý žák byl 6-7x hodnocen) a byl využíván celý rozsah klasifikační stupnice, ale výsledné známky za pololetí s nimi nekorespondovaly (většinou byly výrazně lepší).

Následující výklad byl pokračováním předchozí látky. Kladem bylo přiměřené tempo, dobrá artikulace i grafický projev vyučující.

Výklad byl však monotónní, bez motivace a zapojení žáků do výuky, bez vazby na praxi. Vyučující nebyla na hodinu dostatečně připravena, úzkostlivě se držela textu učebnice (žáci ji nemají), který doslovně diktovala. Na dotazy žáků neznala odpověď. Fixace nových poznatků ani závěrečné shrnutí a zhodnocení provedeno nebylo.

Účetnictví

Hodina byla pečlivě připravená, s dobrou stavbou, promyšleným postupem a vhodně volenými příklady, které umožnily průběžnou fixaci nové látky a poskytly učitelům zpětnou vazbu. Žáci pracovali samostatně a bylo znát, že jsou na tento způsob zvyklí.

V závěru efektivní hodiny bylo učivo společně shrnuto, zopakováno a průběh hodiny učitelem zhodnocen.

Výuka proběhla v malé a funkčně i esteticky nepříliš vhodné učebně. Uspořádání lavic neumožňuje učitelům kontrolu všech žáků. Ve třídě jsou poškozené kryty topných těles, tmavé a poškozené ostění, z podlahy a ze stěn vyčnívají zbytky rozvodů po předchozích instalacích.

Tabulka 1 - hodnocení hospitovaných hodin

Četnost výskytu hodnocení v předmětech:	Hodnotící stupeň							Celkem hospitováno
	1	2	3	4	5	6	7	
a) všeobecně vzdělávacích	1x	1x	2x	-	-	-	-	4x
b) gastronomických	1x	4x	2x	3x	-	-	-	10x
c) oděvnických	-	-	-	1x	1x	-	-	2x
d) správních	-	1x	-	-	1x	-	-	2x
Celkem:	2x	5x	4x	4x	2x	-	-	18x

Tabulka 2 - slovní vyjádření hodnotících stupňů

Hodnotící stupeň	1	2	3	4	5	6	7
Slovní vyjádření úrovně výuky	vynikající	nadprůměrná	spíše nadprůměrná	průměrná	spíše podprůměrná	podprůměrná	naprosto nevyhovující
Upřesnění úrovně	zcela mimořádná	výrazná převaha pozitiv	dílčí pozitiva nad běžnou úroveň	pozitiva a negativa v rovnováze	slabá místa, nutná zvýšená pozornost	výrazně nevyhovující, silné nedostatky	nutné okamžité řešení

7. Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Pozorované znalosti a návyky žáků v odborných předmětech byly na solidní úrovni a dávají předpoklad jejich dobrého uplatnění zejména v praktickém životě. Z výsledků v sondě MATURANT 98 lze usuzovat na dobrou práci školy i při výuce češtiny, angličtiny a němčiny.

V průběhu hospitací bylo opakovaně pozorováno nedostatečné zvládnutí základních matematických operací žáky nástavbového studia. Poškozené lavice v mnohých navštívených třídách nesvědčí ve prospěch kvalitní výchovy ve vztahu k majetku a práci druhých.

Hodnocení - v rámci sledovaných oborů spíše nadprůměrná úroveň

8. Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Škola vyvíjí značné aktivity zejména v gastronomických oborech - návštěvy odborných výstav, spolupráce se školami obdobného zaměření v tuzemsku i v cizině (Belgie, SRN), organizace a zajišťování rozšiřovacích kurzů (barman, studené kuchyně), zapojení do práce v odborných sekcích a asociacích (např. barmanské, kuchařů a cukrářů, hotelových škol). Žáci školy se svou prací úspěšně prezentují při mnohých společenských událostech ve městě (obsluha na hostinách a banketech, účast na módních a kadeřnických přehlídkách a soutěžích aj.).

Hodnocení - nadprůměrná úroveň.

9. Jiná zjištění

Školní řád má restriktivní charakter, neuvádí práva žáků. Obsahuje i formulace, které nejsou v kompetenci školy.

ZÁVĚRY

Škola má důležité místo ve struktuře středních škol v regionu. Výuka odborných gastronomických předmětů je zajištěna na velmi solidní úrovni.

Pozitiva :

- výuce odborných předmětů je věnována velká pozornost jak po stránce teoretické přípravy, tak v soustavném zlepšování materiálně-technických podmínek,
- předepsaná dokumentace je vedena pečlivě, zápisy v třídních knihách mají vypovídací hodnotu.

Negativa :

- nevhodné umístění školy v několika vzdálených objektech,
- časté pozdní příchody žáků do prvních hodin a při přecházení do jiného objektu,
- pozdní příchody vyučujících do hodin, nerespektování ukončení hodiny.

Doporučení :

- hledat vhodný školní objekt pro zlepšení podmínek výchovně-vzdělávací činnosti,
- věnovat pozornost rovnoměrnému rozvržení látky na celý školní rok (stolničení),
- zpracovat školní řád v souladu s kompetencemi školy.

razítka ano

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Ing. Petr Kadlus v. r.

členové týmu Vokounová v. r.

V Liberci dne: 5. května 1999

Inspekční zprávu jsem převzal dne 7. 5. 1999

razítka ano

Podpis ředitele školy Šlaich v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu

inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	24. 5. 1999	084 365/99-3413
Školský úřad: Liberec	24. 5. 1999	084 366/99-3413

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
---	---	bez připomínek